

PRAWO HANDLOWE

redakcja naukowa
Józef Okolski, Małgorzata Modrzejewska

SERIA AKADEMICKA

4. WYDANIE

PRAWO HANDLOWE

redakcja naukowa
Józef Okolski, Małgorzata Modrzejewska

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA AKADEMICKA

4. WYDANIE

Stan prawny na 1 grudnia 2015 r., w zakresie części trzeciej i czwartej na 1 stycznia 2016 r.

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Joanna Cybulska

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Łamanie
JustLuk

Autorami poszczególnych części są:

prof. dr hab. Józef Okolski, dr hab. Dominika Opalska – Cz. I; Cz. II 1.1; Cz. II 3.2.5; Cz. II 3.4.2;
Cz. VII 4.2.9–4.2.10; Cz. IX

prof. dr hab. Marek Safjan, dr hab. Kamil Zaradkiewicz – Cz. VII 1–3; Cz. VII 4.1.1

doc. dr Małgorzata Modrzejewska – Cz. II 1.3–1.4; Cz. II 3.5; Cz. II 5; Cz. V; Cz. VII 4.2.11

doc. dr Jerzy Modrzejewski – Cz. II 3.1; Cz. II 3.2.1–3.2.4; Cz. II 3.3; Cz. II 3.4.1; Cz. II 3.4.3–3.4.15;
Cz. VII 4.2.8

dr hab. Marta Litwińska-Werner – Cz. II 1.2; Cz. II 2.4–2.6; Cz. II 4; Cz. VII 4.2.1–4.2.6; Cz. VIII

dr Łukasz Gasiński – Cz. VI

dr Wiesław Opalski – Cz. II 2.3; Cz. III; Cz. IV; Cz. VII 4.2.12

dr Jacek Krauss – Cz. II 1.5; Cz. II 2.1–2.2; Cz. VII 4.1.2–4.1.3; Cz. VII 4.2.7

dr Cezary Wiśniewski – Cz. II 3.1; Cz. II 3.2.1–3.2.4; Cz. II 3.3; Cz. II 3.4.1; Cz. II 3.4.3–3.4.15

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2016

ISBN: 978-83-264-8443-8

Wydane przez:
Wolters Kluwer SA

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluger.pl

www.wolterskluger.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	23
Słowo wstępne	31
Część pierwsza	
Zagadnienia ogólne (<i>Józef Okolski, Dominika Opalska</i>)	33
1. Pojęcie i specyfika prawa handlowego	33
2. Źródła prawa handlowego	45
2.1. Krajowe prawo stanowione	45
2.1.1. Akty prawne o charakterze ogólnym	45
2.1.2. Akty prawne o charakterze szczególnym	46
2.2. Prawo zwyczajowe, zwyczaj	48
2.3. Orzecznictwo	50
2.4. Piśmiennictwo	51
2.5. Prawo stanowione przez strony	51
3. Prawo Unii Europejskiej	51
3.1. Uwagi ogólne	51
3.2. Umowy międzynarodowe	52
3.3. Rozporządzenia	53
3.4. Dyrektywy	56
Część druga	
Przedsiębiorcy	61
1. Charakterystyka ogólna	61
1.1. Pojęcie i rodzaje przedsiębiorcy (<i>Józef Okolski, Dominika Opalska</i>)	61
1.1.1. Uwagi wstępne	62
1.1.2. Pojęcie przedsiębiorcy na gruncie ustawy o działalności gospodarczej	63
1.1.3. Pojęcie przedsiębiorcy w ustawie – Prawo działalności gospodarczej	64

1.1.4.	Pojęcie przedsiębiorcy na gruncie kodeksu cywilnego	66
1.1.5.	Pojęcie przedsiębiorcy wprowadzone przez ustawę o swobodzie działalności gospodarczej	69
1.1.6.	Status prawny wolnych zawodów	72
1.1.7.	Specjalne kategorie przedsiębiorców – mikroprzedsiębiorcy, mali i średni przedsiębiorcy	73
1.1.8.	Rodzaje przedsiębiorców	73
1.2.	Pojęcie przedsiębiorstwa (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	74
1.2.1.	Uwagi terminologiczne	75
1.2.2.	Składniki przedsiębiorstwa według kodeksu cywilnego	77
1.2.2.1.	Uwagi wstępne	77
1.2.2.2.	Nazwa przedsiębiorstwa	78
1.2.2.3.	Własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości	79
1.2.2.4.	Prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych	79
1.2.2.5.	Wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne	80
1.2.2.6.	Koncesje, licencje i zezwolenia	80
1.2.2.7.	Patenty i inne prawa własności przemysłowej	81
1.2.2.8.	Majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne	81
1.2.2.9.	Tajemnice przedsiębiorstwa	82
1.2.2.10.	Księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	83
1.2.3.	Ogólna koncepcja przedsiębiorstwa jako przedmiotu	83
1.2.4.	Cechy przedsiębiorstwa jako przedmiotu	84
1.2.5.	Czynności prawne mające za przedmiot przedsiębiorstwo	87
1.2.5.1.	Zbycie i jego skutki	87
1.2.5.2.	Dzierżawa i ustanowienie prawa użytkowania	93
1.2.6.	Problematyka egzekucji z przedsiębiorstwa	93
1.2.7.	Przedsiębiorstwo w upadłości	95
1.3.	Rejestracja i ewidencja przedsiębiorców (<i>Małgorzata Modrzejewska</i>)	96
1.3.1.	Uwagi ogólne	96
1.3.2.	Krajowy Rejestr Sądowy	97
1.3.2.1.	Uwagi wprowadzające	99
1.3.2.2.	Rejestr przedsiębiorców	101
1.3.2.3.	Postępowanie rejestrowe	110
1.3.2.4.	Postępowanie przymuszające	112

1.3.2.5.	Ustanowienie kuratora	113
1.3.2.6.	Wpis do Rejestru	115
1.3.2.7.	Skutki ogłoszenia wpisu	119
1.3.3.	Ewidencja działalności gospodarczej	121
1.3.3.1.	Postępowanie ewidencyjne	121
1.3.3.2.	Wpis do CEIDG	124
1.3.3.3.	Odmowa wszczęcia postępowania o wpis do CEIDG ...	125
1.3.3.4.	Zmiana, sprostowanie i wykreślenie wpisu do CEIDG	126
1.3.3.5.	Zasada jawności danych i informacji wpisanych do CEIDG	127
1.3.3.6.	Domniemanie prawdziwości danych wpisanych do CEIDG	128
1.4.	Prawo firmowe (<i>Małgorzata Modrzejewska</i>)	128
1.4.1.	Zakres podmiotowy prawa do firmy	131
1.4.2.	Zasady tworzenia firmy	131
1.4.3.	Zasady prawa firmowego	137
1.4.3.1.	Zasada wyłączności firmy	137
1.4.3.2.	Zasada prawdziwości firmy	139
1.4.3.3.	Zasada jedności firmy	140
1.4.3.4.	Zasada ciągłości firmy	141
1.4.4.	Ujawnienie firmy w rejestrze	143
1.4.5.	Niezbywalność firmy	144
1.4.6.	Ochrona prawa do firmy	148
1.4.7.	Nazwa przedsiębiorstwa	153
1.5.	Prokura (<i>Jacek Krauss</i>)	155
1.5.1.	Prokura jako specjalny rodzaj pełnomocnictwa	156
1.5.2.	Udzielenie prokury	158
1.5.3.	Zakres umocowania prokurenta	159
1.5.4.	Ograniczenia prokury	161
1.5.5.	Rodzaje prokury	163
1.5.6.	Ujawnienie prokury w rejestrze przedsiębiorców	167
1.5.7.	Wygaśnięcie prokury	167
2.	Spółki osobowe	168
2.1.	Uwagi ogólne (<i>Jacek Krauss</i>)	169
2.2.	Spółka cywilna (wzmianka) (<i>Jacek Krauss</i>)	180
2.2.1.	Charakter umowy	180
2.2.2.	Zobowiązanie do współdziałania	182
2.2.3.	Wspólność łączna	182
2.2.4.	Udział w zyskach i stratach	183
2.2.5.	Niezmienność składu osobowego spółki i zakres dopuszczalnych zmian podmiotowych	183
2.2.6.	Rozwiązanie spółki cywilnej	184

2.3.	Spółka jawna (<i>Wiesław Opalski</i>)	186
2.3.1.	Charakterystyka ogólna	186
2.3.2.	Sposoby powstania spółki	188
2.3.3.	Umowa założycielska	189
2.3.4.	Rejestracja spółki	190
2.3.5.	Majątek spółki	190
2.3.6.	Prowadzenie spraw spółki	191
2.3.7.	Reprezentacja	192
2.3.8.	Prawa i obowiązki wspólników	193
2.3.9.	Odpowiedzialność za zobowiązania	195
2.3.10.	Rozwiązanie i likwidacja	196
2.4.	Spółka partnerska (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	198
2.4.1.	Ogólna charakterystyka spółki partnerskiej	199
2.4.2.	Charakter prawny spółki partnerskiej	200
	2.4.2.1. Status prawny	200
	2.4.2.2. Status przedsiębiorcy	202
2.4.3.	Powstanie spółki partnerskiej	202
	2.4.3.1. Uwagi wstępne	202
	2.4.3.2. Umowa spółki	203
	2.4.3.3. Wpis do rejestru przedsiębiorców	204
2.4.4.	Firma spółki partnerskiej	205
2.4.5.	Odpowiedzialność za zobowiązania	205
	2.4.5.1. Ogólna konstrukcja odpowiedzialności	205
	2.4.5.2. Zakres przedmiotowy odpowiedzialności	207
2.4.6.	Reprezentacja spółki	208
	2.4.6.1. Reguły ogólne	208
	2.4.6.2. Wykluczenie partnera z reprezentacji	209
	2.4.6.3. Zarząd	210
2.4.7.	Prowadzenie spraw spółki	212
2.4.8.	Rozwiązanie i likwidacja spółki	214
2.5.	Spółka komandytowa (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	215
2.5.1.	Charakterystyka ogólna	216
2.5.2.	Charakter prawny spółki komandytowej	217
	2.5.2.1. Status prawny spółki	217
	2.5.2.2. Status przedsiębiorcy	217
2.5.3.	Powstanie spółki komandytowej	217
	2.5.3.1. Uwagi wstępne	217
	2.5.3.2. Umowa spółki	218
	2.5.3.3. Wpis do rejestru	219
2.5.4.	Firma spółki komandytowej	220
2.5.5.	Odpowiedzialność za zobowiązania	221
	2.5.5.1. Zagadnienia ogólne	221
	2.5.5.2. Odpowiedzialność komplementariusza	222

2.5.5.3.	Odpowiedzialność komandytariusza	222
2.5.5.4.	Sytuacje szczególne – nieograniczona odpowiedzialność komandytariusza za zobowiązania spółki	225
2.5.6.	Zmiany w składzie osobowym	230
2.5.6.1.	Zmiany w osobie komplementariusza	230
2.5.6.2.	Zmiany w osobie komandytariusza	231
2.5.7.	Pozycja prawna komandytariusza w spółce	232
2.5.7.1.	Charakterystyka ogólna	232
2.5.7.2.	Prawo do informacji	233
2.5.8.	Reprezentacja spółki	234
2.5.9.	Prowadzenie spraw spółki	235
2.5.9.1.	Reguły ogólne	235
2.5.9.2.	Sprzeciw komplementariusza	237
2.5.9.3.	Modyfikacja postanowień umowy spółki	238
2.5.9.4.	Powierzenie prowadzenia spraw spółki kilku komplementariuszom	238
2.5.9.5.	Problem tzw. czynności nagłej	239
2.5.9.6.	Upoważnienie komandytariusza do prowadzenia spraw spółki	240
2.6.	Spółka komandytowo-akcyjna (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	240
2.6.1.	Ogólna charakterystyka spółki komandytowo-akcyjnej	241
2.6.2.	Charakter prawny spółki komandytowo-akcyjnej	242
2.6.2.1.	Status prawny	242
2.6.2.2.	Status przedsiębiorcy	242
2.6.3.	Powstanie spółki komandytowo-akcyjnej	243
2.6.3.1.	Uwagi wstępne	243
2.6.3.2.	Statut spółki	243
2.6.3.3.	Wpis do rejestru przedsiębiorców	246
2.6.4.	Majątek spółki	247
2.6.5.	Kapitał zakładowy	249
2.6.6.	Status prawny wspólników	250
2.6.6.1.	Status prawny komplementariusza	250
2.6.6.2.	Status prawny komplementariusza będącego akcjonariuszem	250
2.6.7.	Konstrukcja odpowiedzialności za zobowiązania spółki	251
2.6.7.1.	Założenia ogólne	251
2.6.7.2.	Odpowiedzialność komplementariusza	252
2.6.7.3.	Odpowiedzialność akcjonariusza	253
2.6.8.	Reprezentacja spółki	254
2.6.8.1.	Zasady ogólne	254
2.6.8.2.	Wyłączenie komplementariusza od prawa reprezentacji i pozbawienie go tego uprawnienia	255
2.6.8.3.	Reprezentacja spółki przez akcjonariusza	256

2.6.9.	Prowadzenie spraw spółki	257
2.6.9.1.	Reguły ogólne	257
2.6.9.2.	Pozbawienie komplementariusza prawa do prowadzenia spraw spółki	260
2.6.9.3.	Sposób ukształtowania prowadzenia spraw spółki	261
2.6.10.	Zmiany w składzie osobowym drogą czynności <i>inter vivos</i>	263
2.6.10.1.	Zmiany w składzie komplementariuszy	263
2.6.10.2.	Przystąpienie nowego komplementariusza	266
2.6.10.3.	Wypowiedzenie umowy spółki	268
2.6.11.	Podział zysku	269
3.	Spółki kapitałowe	270
3.1.	Wprowadzenie (<i>Jerzy Modrzejewski, Cezary Wiśniewski</i>)	273
3.2.	Zagadnienia wspólne (<i>Jerzy Modrzejewski, Cezary Wiśniewski</i>)	276
3.2.1.	Wkłady na pokrycie kapitału zakładowego	276
3.2.2.	Spółka w organizacji	283
3.2.3.	Jednoosobowa spółka kapitałowa	285
3.2.4.	Kontrola czynności prawnych	289
3.2.5.	<i>Corporate governance</i> (<i>Józef Okolski, Dominika Opalska</i>)	291
3.3.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (<i>Jerzy Modrzejewski, Cezary Wiśniewski</i>)	303
3.3.1.	Uwagi wstępne	306
3.3.2.	Procedura tworzenia	306
3.3.3.	Zawarcie umowy spółki	307
3.3.4.	Wniesienie kapitału zakładowego	310
3.3.5.	Ustanowienie władz spółki	311
3.3.6.	Wpis do rejestru przedsiębiorców	312
3.3.7.	Prawa i obowiązki wspólników	312
3.3.7.1.	Uwagi wstępne	312
3.3.7.2.	Uprawnienia majątkowe	314
3.3.7.3.	Uprawnienia o charakterze korporacyjnym	316
3.3.7.4.	Obowiązki wspólników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	316
3.3.8.	Zmiany w strukturze podmiotowej	318
3.3.9.	Wyłączenie wspólnika	323
3.3.10.	Władze spółki	323
3.3.10.1.	Uwagi wstępne	323
3.3.10.2.	Zgromadzenie wspólników	324
3.3.10.3.	Zarząd	328
3.3.11.	Nadzór w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	331
3.3.12.	Rozwiązanie i likwidacja spółki	332
3.3.13.	Odpowiedzialność	334

3.4.	Spółka akcyjna (<i>Jerzy Modrzejewski, Cezary Wiśniewski</i>)	337
3.4.1.	Wprowadzenie	339
3.4.2.	Natura spółki akcyjnej (<i>Józef Okolski, Dominika Opalska</i>)	341
3.4.3.	Procedura zawiązywania spółki akcyjnej	353
3.4.3.1.	Uwagi wstępne	353
3.4.3.2.	Sporządzenie statutu i podpisanie go przez założycieli ...	353
3.4.3.3.	Wniesienie przez akcjonariuszy wkładów na pokrycie kapitału zakładowego	355
3.4.3.4.	Ustanowienie zarządu i rady nadzorczej	357
3.4.3.5.	Wpis spółki do rejestru	357
3.4.4.	Spółka akcyjna w organizacji	359
3.4.5.	Jednoosobowa spółka akcyjna	360
3.4.6.	Kapitał zakładowy	361
3.4.7.	Akcje	363
3.4.7.1.	Pojęcie akcji	363
3.4.7.2.	Rodzaje akcji	364
3.4.7.3.	Zbycie akcji	369
3.4.7.4.	Unieważnienie akcji	370
3.4.8.	Prawa i obowiązki akcjonariuszy	371
3.4.8.1.	Prawa akcjonariuszy	371
3.4.8.2.	Obowiązki akcjonariuszy	378
3.4.9.	Władze spółki akcyjnej	380
3.4.9.1.	Uwagi wstępne	380
3.4.9.2.	Zarząd spółki akcyjnej	380
3.4.9.3.	Rada nadzorcza	386
3.4.9.4.	Walne zgromadzenie	390
3.4.10.	Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce akcyjnej	403
3.4.10.1.	Uwagi wstępne	403
3.4.10.2.	Zwykłe podwyższenie kapitału zakładowego	404
3.4.10.3.	Podwyższenie kapitału zakładowego w granicach kapitału docelowego	407
3.4.10.4.	Warunkowe podwyższenie kapitału zakładowego	408
3.4.10.5.	Podwyższenie kapitału zakładowego ze środków spółki	410
3.4.11.	Obniżenie kapitału zakładowego	412
3.4.12.	Umorzenie akcji	415
3.4.12.1.	Uwagi wstępne	415
3.4.12.2.	Sposoby umorzenia akcji	415
3.4.12.3.	Wynagrodzenie z tytułu umorzenia akcji	417
3.4.13.	Akcje własne	418
3.4.14.	Odpowiedzialność	419
3.4.14.1.	Odpowiedzialność cywilnoprawna	419
3.4.14.2.	Odpowiedzialność karnoprawna	421

3.4.15.	Rozwiązanie i likwidacja spółki akcyjnej	422
3.4.15.1.	Rozwiązanie spółki akcyjnej	422
3.4.15.2.	Likwidacja spółki akcyjnej	423
3.5.	Łączenie, podział i przekształcanie spółek (<i>Małgorzata Modrzejewska</i>)	425
3.5.1.	Zagadnienia wstępne	428
3.5.2.	Łączenie się spółek	429
3.5.2.1.	Zagadnienia ogólne	429
3.5.2.2.	Łączenie się spółek kapitałowych	431
3.5.2.3.	Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych i spółki komandytowo-akcyjnej	434
3.5.2.4.	Łączenie się z udziałem spółek osobowych	437
3.5.3.	Podział spółek	439
3.5.4.	Przekształcanie spółek	443
3.5.4.1.	Zagadnienia ogólne	443
3.5.4.2.	Przekształcanie spółki osobowej w spółkę kapitałową	448
3.5.4.3.	Przekształcanie spółki kapitałowej w spółkę osobową	449
3.5.4.4.	Przekształcanie spółki kapitałowej w inną spółkę kapitałową	449
3.5.4.5.	Przekształcanie spółki osobowej w inną spółkę osobową	450
3.5.4.6.	Przekształcanie przedsiębiorcy w spółkę kapitałową ..	451
4.	Przedsiębiorstwo państwowe (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	453
4.1.	Uwagi wstępne	454
4.2.	Powstanie przedsiębiorstwa	455
4.3.	Struktura majątkowa	457
4.3.1.	Charakter uprawnień majątkowych	457
4.3.2.	Majątek przedsiębiorstwa	458
4.3.3.	Dysponowanie składnikami majątkowymi	460
4.4.	Organy przedsiębiorstwa	462
4.4.1.	Reprezentacja	462
4.4.2.	Zarządzanie	465
4.4.3.	Rozstrzyganie sporów między organami	468
4.5.	Uprawnienia organu założycielskiego w stosunku do przedsiębiorstwa ...	469
5.	Inni przedsiębiorcy (<i>Małgorzata Modrzejewska</i>)	473
5.1.	Spółdzielnie	473
5.2.	Fundacje	484
5.3.	Oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych	487
5.3.1.	Oddziały przedsiębiorców zagranicznych	488
5.3.2.	Przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych	490
5.4.	Podmioty ponadnarodowe	492
5.4.1.	Spółka europejska	492
5.4.2.	Europejskie zrępowanie interesów gospodarczych	501
5.4.3.	Spółdzielnia europejska	505

Część trzecia

Upadłość i postępowanie upadłościowe (Wiesław Opalski)	509
1. Zagadnienia wstępne	509
2. Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości	511
3. Skutki ogłoszenia upadłości	516
3.1. Uwagi wstępne	516
3.2. Skutki co do osoby upadłego	517
3.3. Skutki co do zarządu i rozporządzania majątkiem	517
3.4. Skutki ogłoszenia upadłości co do zobowiązań upadłego	518
3.5. Skutki ogłoszenia upadłości co do spadków nabytych przez upadłego ...	520
3.6. Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki majątkowe małżeńskie upadłego	520
3.7. Bezskuteczność i zaskarżanie czynności upadłego	520
3.8. Wpływ ogłoszenia upadłości na inne postępowania	521
4. Podmioty postępowania upadłościowego	521
4.1. Uwagi wstępne	521
4.2. Sąd upadłościowy	522
4.3. Sędzia-komisarz	522
4.4. Syndyk	523
4.5. Wierzyciele	524
5. Ustalanie listy wierzytelności	524
6. Likwidacja masy upadłości i plan podziału	525
7. Podział funduszy masy i sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo	527
8. Zakończenie postępowania upadłościowego	529
9. Postępowanie upadłościowe wobec osób nieprowadzących działalności gospodarczej (wzmianka)	530

Część czwarta

Restrukturyzacja i postępowanie restrukturyzacyjne (Wiesław Opalski)	532
1. Zagadnienia wstępne	532
2. Rodzaje postępowań restrukturyzacyjnych	533
3. Zakres zastosowania ustawy – Prawo restrukturyzacyjne	534
4. Wniosek restrukturyzacyjny i zbieg postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego	535
5. Plan restrukturyzacyjny	536
6. Postępowanie restrukturyzacyjne i jego skutki	538
6.1. Uwagi wstępne	538
6.2. Sąd	538
6.3. Sędzia-komisarz	539
6.4. Organy pozasądowe postępowania restrukturyzacyjnego	539
6.4.1. Uwagi wstępne	539
6.4.2. Nadzorca układu	540

6.4.3.	Nadzorca sądowy	541
6.4.4.	Zarządca	542
6.5.	Uczestnicy postępowania	542
6.5.1.	Dłużnik	542
6.5.2.	Wierzyciel	543
6.6.	Spis wierzytelności	544
6.7.	Zgromadzenie wierzycieli	545
6.8.	Rada wierzycieli	547
6.9.	Układ	548
6.9.1.	Zagadnienia ogólne	548
6.9.2.	Propozycje układowe	549
6.9.3.	Zatwierdzenie układu	550
6.9.4.	Skutki układu	551
6.9.5.	Uchylenie i wygaśnięcie układu	552
6.9.6.	Układ częściowy	552
7.	Przepisy ogólne dotyczące postępowania	553
8.	Zakończenie i umorzenie postępowania restrukturyzacyjnego	555
9.	Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości	556
10.	Przepisy ogólne dotyczące postępowania	556

Część piąta

Ochrona prawna konkurencji (<i>Małgorzata Modrzejewska</i>)	558
1. Uwagi wprowadzające	558
2. Ochrona konkurencji w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji	563
2.1. Cel ustawy	569
2.2. Zakres stosowania ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji	571
2.2.1. Zakres podmiotowy ustawy	571
2.2.2. Zakres przedmiotowy ustawy	573
2.3. Pojęcie konkurencji	573
2.4. Pojęcie nieuczciwej konkurencji	574
2.5. Pojęcie czynu nieuczciwej konkurencji	575
2.5.1. Klauzula generalna jako podstawa prawna klasyfikacji oznaczonego zachowania przedsiębiorcy jako czynu nieuczciwej konkurencji	575
2.5.2. Nazwane czyny nieuczciwej konkurencji	576
2.6. Katalog czynów nieuczciwej konkurencji	577
2.6.1. Wprowadzające w błąd oznaczenie przedsiębiorstwa	577
2.6.2. Fałszywe lub oszukańcze oznaczenie pochodzenia geograficznego towarów i usług	581
2.6.3. Wprowadzające w błąd oznaczenie towarów i usług	585
2.6.4. Naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa	587
2.6.5. Nakłanianie do rozwiązania lub niewykonania umowy	589
2.6.6. Naśladownictwo produktów	590

2.6.7.	Pomawianie lub nieuczciwe zachwalanie	592
2.6.8.	Utrudnianie dostępu do rynku	593
2.6.9.	Przekupstwo	595
2.6.10.	Urządzenia niedozwolone	596
2.6.11.	Reklama	598
2.6.11.1.	Pojęcie reklamy	598
2.6.11.2.	Reklama sprzeczna z przepisami prawa, dobrymi obyczajami lub uchybiająca godności człowieka	601
2.6.11.3.	Reklama wprowadzająca w błąd	603
2.6.11.4.	Reklama nierzeczowa	605
2.6.11.5.	Reklama ukryta	606
2.6.11.6.	Reklama uciążliwa	609
2.6.11.7.	Reklama porównawcza	611
2.6.12.	Sprzedaż premii	613
2.6.13.	System sprzedaży lawinowej	613
2.6.14.	Nadmierna sprzedaż marek właściciela	614
2.7.	Odpowiedzialność cywilna za czyny nieuczciwej konkurencji	615
3.	Ochrona konkurencji w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów	618
3.1.	Cel ustawy	621
3.2.	Zakres przedmiotowy ustawy	621
3.3.	Zakres podmiotowy ustawy	623
3.4.	Praktyki ograniczające konkurencję	625
3.4.1.	Uwagi wstępne	625
3.4.2.	Porozumienia ograniczające konkurencję	625
3.4.3.	Nadużywanie pozycji dominującej	627
3.4.4.	Decyzje w sprawach praktyk ograniczających konkurencję	628
3.5.	Koncentracja przedsiębiorców	629
3.5.1.	Kontrola koncentracji	629
3.5.2.	Decyzje w sprawach koncentracji	631
3.6.	Zakaz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	633
3.6.1.	Praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów	633
3.6.2.	Decyzje w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów	634
3.7.	Organizacja ochrony konkurencji i konsumentów	635
3.7.1.	Prezes UOKiK	635
3.7.2.	Samorząd terytorialny i organizacje konsumenckie	637
3.8.	Postępowanie przed Prezesem UOKiK	638
3.9.	Wspólnotowe prawo konkurencji – informacje podstawowe	641
3.9.1.	Zakaz porozumień antykonkurencyjnych	641
3.9.2.	Zakaz nadużywania pozycji dominującej	644
3.9.3.	Postępowanie w sprawach antymonopolowych	647
3.9.4.	Kontrola koncentracji przedsiębiorstw	651

Część szósta

Papiery wartościowe (Łukasz Gasiński)	660
1. Zagadnienia ogólne	663
1.1. Pojęcie papieru wartościowego	663
1.2. Teorie dotyczące powstania papieru wartościowego	665
1.3. Zasada <i>numerus clausus</i> papierów wartościowych	665
1.4. Rodzaje papierów wartościowych	668
1.5. Funkcje papierów wartościowych	669
2. Weksle	671
2.1. Wprowadzenie	671
2.2. Pojęcie oraz rodzaje weksli	671
2.3. Funkcje weksla	672
2.4. Istota zobowiązania wekslowego	672
2.5. Treść weksla	673
2.6. Klauzule wekslowe	674
2.7. Poręczenie wekslowe (<i>aval</i>)	674
2.8. Przeniesienie praw z weksla	675
2.9. Przyjęcie weksla (akcept)	676
2.10. Realizacja praw z weksla	677
2.11. Zwrotne poszukiwanie weksla	677
2.12. Protest wekslowy	678
2.13. Weksel <i>in blanco</i>	679
3. Czeki	680
3.1. Wprowadzenie	680
3.2. Pojęcie oraz funkcje czeku	681
3.3. Czek a weksel trasowany	681
3.4. Charakter zobowiązania czekowego	682
3.5. Treść czeku	682
3.6. Czek <i>in blanco</i>	683
3.7. Rodzaje czeków	683
3.8. Przeniesienie praw z czeku	684
3.9. Poręczenie czekowe	684
3.10. Przedstawienie czeku do zapłaty	684
3.11. Protest oraz zwrotne poszukiwanie czeku	685
3.12. Skutki braku pokrycia czeku	686
4. Obligacje	686
4.1. Wprowadzenie	686
4.2. Pojęcie oraz funkcje obligacji	687
4.3. Treść obligacji	687
4.4. Podmioty uprawnione do emisji obligacji	688
4.5. Rodzaje obligacji	688
4.6. Sposoby emisji obligacji	691
4.7. Sposoby przenoszenia praw z obligacji	691

5. Akcje	691
5.1. Pojęcie akcji	691
5.2. Rodzaje akcji	692
5.2.1. Akcje imienne i akcje na okaziciela	692
5.2.2. Akcje uprzywilejowane	692
5.2.3. Akcje nieme	694
5.2.4. „Złota akcja”	694
5.3. Treść akcji	700
5.4. Prawa inkorporowane w akcji	700
5.4.1. Wprowadzenie	700
5.4.2. Prawa majątkowe i prawa korporacyjne	700
5.4.3. Charakter praw korporacyjnych	701
5.4.4. Prawa wynikające z mocy prawa oraz z mocy statutu	704
5.4.5. Prawa mniejszości	704
5.4.6. Sposoby emisji akcji	704
5.4.7. Zakaz rozszczepiania praw inkorporowanych w akcji	705
5.5. Przenoszenie praw z akcji	707
5.6. Ograniczenie zbywalności akcji	708
5.7. Charakterystyka podstawowych praw z akcji	710
5.7.1. Prawo głosu	710
5.7.2. Uprzywilejowanie co do prawa głosu	710
5.7.3. Możliwość ograniczenia prawa głosu w statucie	712
5.7.4. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu wynikające z kodeksu spółek handlowych	713
5.7.5. Umowy co do sposobu wykonywania prawa głosu	714
5.7.6. Prawo do udziału w walnym zgromadzeniu	715
5.7.7. Prawo do informacji na walnym zgromadzeniu	717
5.7.8. Prawo do dywidendy	718
5.7.9. Prawo poboru	721
5.7.10. Prawo do udziału w sumie likwidacyjnej	723
6. Prawo do akcji	723
7. Warranty subskrypcyjne	724
8. Bankowe papiery wartościowe	726
8.1. Pojęcie oraz funkcje bankowych papierów wartościowych	726
8.2. Zasady emitowania bankowych papierów wartościowych	726
8.3. Treść bankowego papieru wartościowego	727
9. Konosament	727
9.1. Pojęcie oraz funkcje konosamentu	727
9.2. Rodzaje konosamentów oraz sposoby ich przenoszenia	728
9.3. Treść konosamentu	728
10. Rynek kapitałowy	729
10.1. Ustawy regulujące działanie rynku kapitałowego	729
10.2. Pojęcie papieru wartościowego	731

10.3. Pojęcie instrumentu finansowego	734
10.4. Dematerializacja papierów wartościowych	735
10.5. Przeniesienie praw ze zdematerializowanych papierów wartościowych ...	737
10.6. Depozyt papierów wartościowych	738
10.7. Oferta publiczna	740
10.8. Prospekt emisyjny	742
10.9. Umowy subemisyjne	743
10.9.1. Wprowadzenie	743
10.9.2. Umowa o subemisję inwestycyjną	743
10.9.3. Umowa o subemisję usługową	745
10.10. Rynek regulowany	746
10.11. Dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym	746
10.12. Obrót na rynku regulowanym	748
10.13. Działalność maklerska	748
10.14. Umowy zawierane przez domy maklerskie z firmami inwestycyjnymi ...	749
10.14.1. Wprowadzenie	749
10.14.2. Umowa o oferowanie papierów wartościowych	749
10.14.3. Umowa o wykonywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych	750
10.14.4. Umowa o zarządzanie portfelem	751
10.14.5. Umowa o doradztwo inwestycyjne	751
10.15. Obowiązki informacyjne spółek publicznych	751
10.16. Odpowiedzialność cywilnoprawna w związku z informacjami przekazanymi do publicznej wiadomości	753
10.17. Obrót papierami wartościowymi z wykorzystaniem informacji poufnych	755
10.18. Obowiązki związane z nabywaniem lub zbywaniem akcji w trakcie okresów zamkniętych	755
10.19. Obowiązki związane z nabywaniem oraz zbywaniem znacznych pakietów akcji	756
10.19.1. Wprowadzenie	756
10.19.2. Obowiązki informacyjne	757
10.19.3. Wezwania	757
10.20. Skutki naruszenia obowiązków związanych ze znacznymi pakietami akcji a wykonywanie prawa głosu	758
10.21. Szczególne prawa i obowiązki związane z uczestnictwem w spółce akcyjnej	759
10.21.1. Przymusowy wykup	759
10.21.2. Przymusowy odkup	759
10.21.3. Żądanie powołania rewidenta do spraw szczególnych	760
10.21.4. Szczególne regulacje wynikające z przepisów kodeksu spółek handlowych	760
10.22. Nadzór nad rynkiem kapitałowym	760

Część siódma

Czynności handlowe	762
1. Pojęcie i rodzaje czynności handlowych (<i>Marek Safjan, Kamil Zaradkiewicz</i>)	773
1.1. Definicja	773
1.2. Czynności handlowe a Konstytucja RP	774
1.3. Wolność umów, uczciwa konkurencja i niedyskryminacja w działalności gospodarczej w świetle Konstytucji RP	777
1.4. Obrót konsumencki	780
1.5. Transakcje handlowe	784
2. Umowa – podstawowe źródło zobowiązań w obrocie (<i>Marek Safjan, Kamil Zaradkiewicz</i>)	795
2.1. Uwagi wstępne	795
2.2. Umowy handlowe – rodzaje i problemy kwalifikacyjne	796
2.3. Zasada swobody umów w obrocie gospodarczym	801
2.4. Problematyka wzorców umownych w obrocie handlowym	809
2.5. Zasada <i>pacta sunt servanda</i> w obrocie handlowym a zmiana lub rozwiązanie umowy. Odstąpienie od umowy	813
2.5.1. <i>Pacta sunt servanda</i> a zasada <i>rebus sic stantibus</i>	813
2.5.2. Rozwiązanie umowy. Odstąpienie od umowy	817
3. Odpowiedzialność odszkodowawcza w obrocie handlowym – wybrane zagadnienia (<i>Marek Safjan, Kamil Zaradkiewicz</i>)	820
3.1. Odpowiedzialność kontraktowa	820
3.2. Kara umowna	829
3.3. Inne rodzaje odpowiedzialności odszkodowawczej	833
4. Transakcje handlowe	836
4.1. Sprzedaż handlowa	836
4.1.1. Ogólna charakterystyka umowy sprzedaży (<i>Marek Safjan, Kamil Zaradkiewicz</i>)	836
4.1.1.1. Uwagi wstępne	836
4.1.1.2. Postanowienia przedmiotowo istotne i skutki umowy sprzedaży	836
4.1.1.3. Niektóre rodzaje sprzedaży występujące w obrocie handlowym	843
4.1.2. Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady rzeczy (<i>Jacek Krauss</i>)	847
4.1.3. Gwarancja przy sprzedaży (<i>Jacek Krauss</i>)	862
4.1.3.1. Natura gwarancji	862
4.1.3.2. Źródło gwarancji	864
4.1.3.3. Treść gwarancji i ciężar dowodu	865
4.1.3.4. Forma gwarancji	866
4.1.3.5. Obowiązki gwaranta	867
4.1.3.6. Okres gwarancji	868
4.1.3.7. Wymogi co do oświadczenia gwarancyjnego	869

4.1.3.8.	Wykonanie obowiązków gwarancyjnych	869
4.1.3.9.	Zbieg odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji	870
4.2.	Umowy w pośrednictwie handlowym	874
4.2.1.	Umowa agencyjna (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	874
4.2.2.	Umowa rachunku bankowego (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	883
4.2.3.	Czynności z zakresu stosunków kredytowych (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	888
4.2.3.1.	Wprowadzenie	888
4.2.3.2.	Umowa pożyczki bankowej	888
4.2.3.3.	Umowa kredytu	891
4.2.4.	Umowa franchisingowa (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	896
4.2.5.	Faktoring (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	901
4.2.6.	Umowa dystrybucyjna (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)	905
4.2.7.	Leasing (<i>Jacek Krauss</i>)	907
4.2.7.1.	Zagadnienia wstępne	907
4.2.7.2.	Istota i rodzaje instytucji leasingu	907
4.2.7.3.	Umowa leasingu według przepisów kodeksu cywilnego	910
4.2.7.4.	Leasing w prawie podatkowym	922
4.2.8.	Umowa komisu (<i>Jerzy Modrzejewski</i>)	922
4.2.9.	Umowa o roboty budowlane (<i>Józef Okolski, Dominika Opalska</i>)	927
4.2.10.	Umowa przewozu i spedycji (<i>Józef Okolski, Dominika Opalska</i>)	935
4.2.10.1.	Umowa przewozu	935
4.2.10.2.	Umowa spedycji	939
4.2.11.	Umowa deweloperska (<i>Małgorzata Modrzejewska</i>)	941
4.2.12.	Umowa ubezpieczenia (<i>Wiesław Opalski</i>)	950
4.2.12.1.	Ubezpieczenia i ich rodzaje	950
4.2.12.2.	Umowa ubezpieczenia	951
4.2.12.3.	Strony i inni uczestnicy umowy ubezpieczenia	952
4.2.12.4.	Zawarcie umowy	953
4.2.12.5.	Treść umowy ubezpieczenia	953
4.2.12.6.	Wygaśnięcie stosunku ubezpieczenia	956
4.2.12.7.	Inne rodzaje ubezpieczeń	956
 Część ósma		
Zabezpieczanie wierzytelności (<i>Marta Litwińska-Werner</i>)		
1.	Gwarancja bankowa	957
2.	Przewłaszczenie na zabezpieczenie	963
3.	Zastaw rejestrowy	970

Część dziewiąta

Sądownictwo polubowne (Józef Okolski, Dominika Opalska)	977
1. Zagadnienia wstępne	979
2. Umowa o arbitraż	982
2.1. Zapis na sąd polubowny	982
2.2. Rodzaje umów o arbitraż	986
2.3. Charakter prawny umowy o arbitraż	987
2.3.1. Uwagi wstępne	987
2.3.2. Umowa z arbitrem (<i>receptum arbitrii</i>)	988
2.4. Wygaśnięcie zapisu na sąd polubowny	989
3. Postępowanie arbitrażowe	989
3.1. Arbitrzy, skład sądu, wyłączenie arbitra	989
3.2. Siedziba i właściwość arbitrażu	991
3.3. Wszczęcie postępowania	992
3.4. Wyrokowanie	993
3.5. Środki prawne przeciwko wyrokom arbitrażowym	994

WYKAZ SKRÓTÓW

1. Akty prawne

- dwunasta dyrektywa – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/102/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie prawa spółek, dotycząca jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (wersja ujednolicona) (Dz. Urz. UE L 258 z 1.10.2009, s. 20, z późn. zm.)
- dyrektywa 1999/44/WE – dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz. Urz. WE L 171 z 7.07.1999, s. 12; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, s. 223, z późn. zm.)
- dyrektywa 2001/86/WE – dyrektywa Rady 2001/86/WE z dnia 8 października 2001 r. uzupełniająca statut spółki europejskiej w odniesieniu do uczestnictwa pracowników (Dz. Urz. WE L 294 z 10.11.2001, s. 22; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 272)
- dyrektywa 2005/29/WE – dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) (Dz. Urz. UE L 149 z 11.06.2005, s. 22)
- dyrektywa 2006/114/WE – dyrektywa 2006/114/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, s. 21)

- dyrektywa 2011/83/UE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, s. 64)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 121 z późn. zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.m. – ustawa z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 758 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1502 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1030 z późn. zm.)
- k.z. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz. U. Nr 82, poz. 598 z późn. zm.)
- nowela z dnia 28 lipca 1990 r. – ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321 z późn. zm.)
- nowela z dnia 23 sierpnia 1996 r. – ustawa z dnia 23 sierpnia 1996 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 114, poz. 542)
- nowela z dnia 14 lutego 2003 r. – ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 49, poz. 408)
- nowela z dnia 12 grudnia 2003 r. – ustawa z dnia 12 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 229, poz. 2276)
- nowela z dnia 28 lipca 2005 r. – ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 178, poz. 1478)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.)
- p.d.g. – ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.)
- p.o.ś. – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.)
- p.w.p. – ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1410 z późn. zm.)

- p.r. – ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978 z późn. zm.)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 128 z późn. zm.)
- pr. czek. – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo czekowe (Dz. U. Nr 37, poz. 283 z późn. zm.)
- pr. przew. – ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1173 z późn. zm.)
- pr. spółdz. – ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1443 z późn. zm.)
- pr. tel. – ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 243 z późn. zm.)
- pr. weksl. – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 z późn. zm.)
- p.u. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)
- p.u.n. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233 z późn. zm.)
- p.w.k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.)
- p.z.p. – ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 907 z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 2137/85 – rozporządzenie Rady (EWG) nr 2137/85 z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie europejskiego ugrupowania interesów gospodarczych (EUIG) (Dz. Urz. WE L 199 z 31.07.1985, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 83)
- rozporządzenie nr 2157/2001 – rozporządzenie Rady (WE) nr 2157/2001 z dnia 8 października 2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz. Urz. WE L 294 z 10.11.2001, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 251, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1/2003 – rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu (Dz. Urz. WE L 1 z 4.01.2003, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 2, s. 205, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1435/2003 – rozporządzenie Rady (WE) nr 1435/2003 z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE) (Dz. Urz. UE L 207 z 18.08.2003, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 280, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 139/2004 – rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw) (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2004, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 8, t. 3, s. 40)

- rozporządzenie nr 809/2004 – rozporządzenie Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonujące dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz. Urz. UE L 149 z 30.04.2004, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 7, s. 307, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 2006/2004 – rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”) (Dz. Urz. UE L 364 z 9.12.2004, s. 1, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 510/2006 – rozporządzenie Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 93 z 31.03.2006, s. 12, z późn. zm.)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana, Dz. Urz. UE C 83 z 30.03.2010, s. 47)
- TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.)
- u.d.g. – ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324 z późn. zm.)
- u.d.u. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1206 z późn. zm.)
- u.e.z.i.g. – ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz. U. Nr 62, poz. 551 z późn. zm.)
- u.f. – ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tekst jedn.: Dz. U. z 1991 r. Nr 46, poz. 203 z późn. zm.)
- u.g.h. – ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 612 z późn. zm.)
- u.k.k. – ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1497 z późn. zm.)
- u.k.p. – ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 747 z późn. zm.)
- u.k.w.h. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 707 z późn. zm.)
- u.o. – ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 730 z późn. zm.)
- u.o.i.f. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 94 z późn. zm.)

- u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 184 z późn. zm.)
- u.o.n. – ustawa z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (Dz. U. Nr 232, poz. 1377 z późn. zm.)
- u.o.p. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1382 z późn. zm.)
- u.o.p.d.g. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584 z późn. zm.)
- u.o.u.s.e. – ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. Nr 126, poz. 1068 z późn. zm.)
- u.p.k. – ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. poz. 827 z późn. zm.)
- u.p.p. – ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1384 z późn. zm.)
- u.r. – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.)
- u.r.t. – ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1531 z późn. zm.)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 584 z późn. zm.)
- u.s.w.s.k. – ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 141, poz. 1176 z późn. zm.)
- u.s.z.p.p. – ustawa z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1543)
- u.t. – ustawa z dnia 16 września 2011 r. o timeshare (Dz. U. Nr 230, poz. 1370)
- u.u.t. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 196 z późn. zm.)
- u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)
- u.z.r.r.z. – ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569 z późn. zm.)
- ustawa o KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1142 z późn. zm.)

2. Czasopisma i oficjalne publikatory

Apel.-W-wa	- Apelacja. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie
AUW	- Acta Universitatis Wratislaviensis
Biul. SN	- Biuletyn Informacyjny Sądu Najwyższego
Dz. U.	- Dziennik Ustaw
Dz. Urz.	- Dziennik Urzędowy
GSP	- Gdańskie Studia Prawnicze
EPS	- Europejski Przegląd Sądowy
KPP	- Kwartalnik Prawa Prywatnego
M. Praw.	- Monitor Prawniczy
NP	- Nowe Prawo
OSA	- Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSN(C)	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego (Izba Cywilna)
OSNC	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNC-ZD	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
OSP	- Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	- Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	- Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PiP	- Państwo i Prawo
POSAG	- Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
PPH	- Przegląd Prawa Handlowego
PPW	- Prawo Papierów Wartościowych
Prok. i Pr.-wkł.	- Prokuratura i Prawo – wkładka
Pr. Bank.	- Prawo Bankowe
Pr. Gosp.	- Prawo Gospodarcze
Pr. Spółek	- Prawo Spółek
PS	- Przegląd Sądowy
PUG	- Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rec.	- zbiór orzeczeń sądów wspólnotowych (przed dniem 1 maja 2004 r.)
RPEiS	- Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SC	- Studia Cywilistyczne
St. Iur.	- Studia Iuridica
St. Praw.	- Studia Prawnicze
St. Pr.-Ek.	- Studia Prawno-Ekonomiczne
TPP	- Transformacje Prawa Prywatnego
Zb. Orz.	- zbiór orzeczeń sądów wspólnotowych (po dniu 1 maja 2004 r.)
ZNUJ	- Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZNUJ PWiOWI	- Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej

3. Inne

B2B	– <i>business-to-business</i>
B2C	– <i>business-to-consumer</i>
CESL	– Projekt Wspólnych Europejskich Przepisów dotyczących Sprzedaży (ang. <i>Common European Sales Law</i>)
DCFR	– Projekt Wspólnego Systemu Odniesienia (ang. <i>Draft Common Frame of Reference</i>)
ETS	– Europejski Trybunał Sprawiedliwości (obecnie: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej)
EZIG	– europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych
NSA	– Naczelny Sąd Administracyjny
PECL	– Zasady europejskiego prawa umów (ang. <i>Principles of European Contract Law</i>)
SA	– sąd apelacyjny
SE	– spółka europejska
SN	– Sąd Najwyższy
SO	– sąd okręgowy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	– wojewódzki sąd administracyjny

SŁOWO WSTĘPNE

Niniejszy podręcznik jest uaktualnioną wersją jego poprzedniego wydania z 2012 r. Ten sam zespół autorów, uwzględniając potrzeby stosujących prawo handlowe w praktyce i środowiska akademickiego – studentów wydziałów prawa, a także administracyjnych, ekonomicznych i zarządzania – podjął się opracowania aktualnej jego wersji.

W podręczniku została zaprezentowana podstawowa problematyka prawa handlowego. Tok wywodu, po omówieniu zagadnień wstępnych, koncentruje się przede wszystkim na charakterystyce przedsiębiorców, poczynając od pojęcia przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa, przez ich system rejestracyjny i ewidencyjny, prawo firmowe, prokurę, aż po szczegółową analizę przepisów dotyczących poszczególnych rodzajów przedsiębiorców, w tym przede wszystkim spółek prawa handlowego. W najnowszym wydaniu uwzględniono najważniejsze zmiany kodeksu spółek handlowych, przede wszystkim dotyczące specyfiki regulacyjnej tych spółek, których umowy mogą być zawierane przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym. W podręczniku omówiono postępowanie upadłościowe i naprawcze, a także wspomniano o ustawie restrukturyzacyjnej. Scharakteryzowano także spółkę europejską, europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych oraz spółdzielnię europejską.

Obok problematyki przedsiębiorców szeroko omówiono prawo umów gospodarczych (czynności handlowe), a także istotne dla prawa gospodarczego regulacje wynikające z przepisów stanowiących podstawy ochrony prawnej konkurencji, prawo papierów wartościowych i rynku kapitałowego. Przedstawiono również rodzaje prawnych zabezpieczeń wierzytelności, a także kwestie proceduralne związane z rozstrzygnięciem sporów w ramach sądownictwa polubownego.

Przy opracowaniu poszczególnych części podręcznika położono nacisk na syntetyczne przedstawienie najważniejszych pojęć i instytucji, z uwzględnieniem reprezentatywnych poglądów doktryny i orzecznictwa. Nie unikano jednak prezentacji problemów spornych, ze wskazaniem poglądów dominujących.

Postulat przejrzystości tekstu wymusił rezygnację z posługiwania się w szerszym zakresie przypisami rozszerzającymi. Na początku każdego rozdziału wskazano natomiast podstawową literaturę przedmiotu.

Podręcznik ten został przygotowany w większości przez pracowników naukowych Katedry Prawa Handlowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz osoby współpracujące z tą katedrą. W gronie autorów są także prof. dr hab. Marek Safjan oraz dr hab. Kamil Zaradkiewicz, którym szczególnie dziękujemy za współpracę.

Wyrażamy nadzieję, że podręcznik ten pozwoli zainteresowanym na łatwe opanowanie trudnej materii prawa handlowego.

*Małgorzata Modrzejewska
Józef Okolski*

Część pierwsza

ZAGADNIENIA OGÓLNE

(Józef Okolski, Dominika Opalska)

1. Pojęcie i specyfika prawa handlowego

Literatura: T. Baums, S. Sołtysiński, *Projekt europejskiej ustawy modelowej o spółkach*, PPH 2009, nr 1; K. Bilewska, A. Chłopecki, *Prawo handlowe*, Warszawa 2015; A. Burda, *Polskie prawo państwowe*, Warszawa 1976; W. Czachórski, A. Brzozowski, M. Safjan, E. Skowrońska-Bocian, *Zobowiązania. Zarys wykładu*, Warszawa 2002; M. Dausés, *Jednolite prawo cywilne w Europie?*, PPH 2003, nr 6; G. Domański, *W kwestii wpływu integracji europejskiej na polską regulację rynku kapitałowego (w:) Prawo handlowe XXI wieku. Czas stabilizacji, ewolucji czy rewolucji. Księga jubileuszowa Profesora Józefa Okolskiego*, red. M. Modrzejewska, Warszawa 2010; T. Dziurzyński, *Prawo zwyczajowe w przyszłej ustawie handlowej*, *Czasopismo Prawnicze i Ekonomiczne* 1929, nr 1–12; T. Dziurzyński, Z. Fenichel, M. Honzatko, *Kodeks handlowy. Komentarz*, Kraków 1936; J. Frąckowiak, A. Kidyba, K. Kruczalak (red.), W. Pyzioł, I. Weiss, *Kodeks handlowy. Komentarz*, Warszawa 1998; A. Gawrysiak-Zabłocka, *Prawo przedsiębiorczości i prawo spółek*, Warszawa 2010; J. Grykiel, *Skutki wadliwej reprezentacji w ramach organu osoby prawnej*, *Pr. Spółek* 2008, nr 11; A. Harla, *Pojęcie kupca i przedsiębiorcy w prawie polskim (1918–2005)*, PPH 2006, nr 12; J. Jacyszyn, *Przedsiębiorca a wolny zawód*, *Rejent* 2003, nr 10; S. Janczewski, *Prawo handlowe, wekslowe i czekowe*, reprint, Warszawa 1990; W.J. Katner, *Kupiec, podmiot gospodarczy, przedsiębiorca – ewolucja pojęciowa*, *GSP* 1999, t. V; W.J. Katner [i in.], *Prawo umów w obrocie gospodarczym*, red. S. Włodyka, Kraków 1993; A. Kidyba, *Prawo handlowe*, Warszawa 2010; *Kodeks spółek handlowych po pięciu latach*, Wrocław 2006; K. Kruczalak, *Prawo handlowe. Zarys wykładu*, Warszawa 2008; Z. Kuniewicz, *glosa do uchwały SN z dnia 14 września 2007 r., III CZP 31/07*, *Glosa* 2008, nr 3; R. Kwaśnicki, P. Letolc, *Dopuszczalność uzdrawiania wadliwych czynności zarządu osoby prawnej*, *M. Praw.* 2008, nr 3; J. Lic, *Znaczenie zwyczaju handlowego dla prawa prywatnego (uwagi do projektu nowego kodeksu cywilnego)* (w:) *Instytucje prawa handlowego w przyszłym kodeksie cywilnym*,

red. T. Mróz, M. Stec, Warszawa 2012; J. Lic, *Zwyczaje handlowe w orzecznictwie sądowym (w:) Prawo handlowe XXI wieku. Czas stabilizacji, ewolucji czy rewolucji. Księga jubileuszowa Profesora Józefa Okolskiego*, red. M. Modrzejewska, Warszawa 2010; M. Litwińska, *Typologia spółek w Kodeksie spółek handlowych*, PUG 2001, nr 2; J. Namitkiewicz, *Próba charakterystyki i określenia prawa handlowego*, PPH 1992, nr 1; J. Napierała, *Europejskie prawo spółek*, Warszawa 2006; J. Naworski, *Ważność umowy zawartej przez zarząd spółdzielni*, M. Praw. 2008, nr 8; J. Okolski, *Koncepcja prawa handlowego w świetle zmian w prawie cywilnym*, PPH 1997, nr 10; J. Okolski, W. Opalski, *Znaczenie prawa handlowego w świetle koncepcji jedności prawa cywilnego*, PPH 1992, nr 1; A. Opalski, *Europejskie prawo spółek. Zasady prawa europejskiego i ich wpływ na polskie prawo spółek*, Warszawa 2010; A. Opalski, *Ewolucja prawa przez kryzys – uwagi na przykładzie prawa spółek (w:) E. Mikos-Skuza, K. Myszone-Kostrzewa, J. Poczobut (red.), Prawo międzynarodowe – teraźniejszość, perspektywy, dylematy. Księga Jubileuszowa Profesora Zdzisława Galickiego*, Warszawa 2013; A. Opalski, *Kodeks spółek handlowych w ostatnich latach – tendencje w orzecznictwie sądowym (w:) Kodeks spółek handlowych po dziesięciu latach*, red. J. Frąckowiak, Wrocław 2013; A. Opalski, *Nowe obowiązki spółek publicznych i członków organów – implementacja do prawa polskiego dyrektyw 2006/43/WE i 2006/46/WE*, M. Praw. 2010, nr 5; A. Opalski, *Prawo zgrupowań spółek*, Warszawa 2012; A. Opalski, *Problemy regulacji grup spółek w Polsce – wnioski de lege ferenda*, Monitor Prawa Handlowego 2012, nr 4; A. Opalski, *Refleksje na temat europeizacji prawa spółek i jej wpływu na prawo polskie (w:) Wpływ europeizacji prawa na instytucje prawa handlowego*, red. J. Kruczałak-Jankowska, Warszawa 2013; A. Opalski, *Reforma kapitału zakładowego spółek akcyjnych – implementacja dyrektywy 2006/68/WE do prawa polskiego*, PPH 2008, nr 9; A. Opalski, *Reforma walnego zgromadzenia spółki akcyjnej – implementacja do prawa polskiego dyrektywy 2007/36/WE*, PPH 2009, nr 5; A. Opalski, *Stan i perspektywy europejskiego prawa spółek a rozwój polskiego prawa spółek*, Studia Prawa Prywatnego 2008, nr 1; A. Opalski, *Standardy postępowania zarządu spółki publicznej w przypadku próby wrogiego przejęcia*, PPH 2011, nr 8; A. Opalski, K. Oplustil, *Zarządzanie i nadzór w spółkach akcyjnych – status quo i dylematy reformy*, M. Praw. 2014, nr 7; A. Opalski, M. Romanowski, *O potrzebie zasadniczej reformy prawa spółek*, PPH 2008, nr 6; K. Oplustil, *Dyrektywa 2007/36/WE w sprawie wykonywania niektórych praw akcjonariuszy i jej wpływ na prawo polskie*, cz. 1, M. Praw. 2008, nr 2, cz. 2, M. Praw. 2008, nr 3; K. Oplustil, *Europejska spółka akcyjna. Teksty aktów prawnych z omówieniem*, Warszawa 2002; K. Oplustil, *O potrzebie proeuropejskiej wykładni polskiego prawa spółek*, PPH 2010, nr 9; K. Oplustil, *Zmiany Kodeksu spółek handlowych pod wpływem prawa europejskiego – na przykładzie regulacji łączy transgranicznych i krajowych (w:) Kodeks spółek handlowych po dziesięciu latach*, red. J. Frąckowiak, Wrocław 2013; K. Oplustil, M. Spyra, *Transgraniczne przekształcenia spółek kapitałowych w świetle wyroku ETS oraz dyrektywy 2005/56/WE*, EPS 2006, nr 3; K. Oplustil, P. Wiórek, *Aktualne tendencje w europejskim prawie spółek – nowe akty prawa wspólnotowego*, PPH 2004, nr 4; K. Oplustil, P. Wiórek, *Aktualne tendencje w europejskim*

prawie spółek – orzecznictwo ETS i planowane działania prawodawcze, PPH 2004, nr 5; M. Pazdan, *Kodeks spółek handlowych a kodeks cywilny*, PiP 2001, z. 2; P. Piniór, *Podział spółek kapitałowych w europejskim prawie spółek i polskim kodeksie spółek handlowych*, Pr. Spółek 2000, nr 12; *Prawo gospodarcze prywatne*, red. T. Mróz, M. Stec, Warszawa 2005; *Prawo wspólnot europejskich a prawo polskie*, t. 5, *Prawo gospodarcze: wybrane zagadnienia*, red. M. Safjan, Warszawa 2002; Z. Radwański, *Prawo cywilne. Część ogólna*, Warszawa 2001; J. Rajski, W.J. Kocot, K. Zaradkiewicz, *Prawo o kontraktach w obrocie gospodarczym*, Warszawa 2002; Y. Reinhard, *Droit Commercial*, Paris 1987; M. Romanowski, *Dlaczego Michael Jackson zarabiał i zarabia więcej niż Albert Einstein? – czyli refleksja o say on pay w prawie spółek jako źródle kłopotów*, Monitor Prawa Handlowego 2014, nr 1; M. Romanowski, *Ostatnie reformy prawa spółek – czy udane oraz czy ostatnie?* (w:) *Kodeks spółek handlowych po dziesięciu latach*, red. J. Frąckowiak, Wrocław 2013; M. Romanowski, *Wpływ najnowszych europejskich reform corporate governance na kształtowanie się modeli zarządzania spółką akcyjną* (w:) *Wpływ europeizacji prawa na instytucje prawa handlowego*, red. J. Kruczalak-Jankowska, Warszawa 2013; J. Sokołowski, *Monistyczny system zarządu w Europejskiej Spółce Akcyjnej – wyzwanie dla polskiego ustawodawcy*, Pr. Spółek 2003, nr 12; S. Sołtysiński, glosa do uchwały SN z dnia 14 września 2007 r., III CZP 31/07, OSP 2008, z. 5, poz. 56; S. Sołtysiński, *Kodeks spółek handlowych (Podstawowe założenia)*, PiP 2000, z. 11; S. Sołtysiński, *Kodeks spółek handlowych po upływie pierwszej dekady obowiązywania. Refleksje współsprawcy* (w:) *Kodeks spółek handlowych po dziesięciu latach*, red. J. Frąckowiak, Wrocław 2013; S. Sołtysiński, *Wynalazek spółki kapitałowej: o krok od wieczności*, PiP 1998, z. 11; S. Sołtysiński, A. Szajkowski, J. Szwaja, *Kodeks handlowy. Komentarz*, t. 1–2, Warszawa 1997; J. Sozański, *Prawo spółek w Unii Europejskiej – Druga Dyrektywa: harmonizacja unormowań gwarantujących ochronę interesów akcjonariuszy i osób trzecich*, Pr. Spółek 2004, nr 6; J. Sozański, *Prawo spółek w Unii Europejskiej – Szósta Dyrektywa dotycząca podziału spółek*, Pr. Spółek 2004, nr 9; K. Sójka-Zielińska, *Historia prawa*, Warszawa 1997; R. Stefanicki, *Europejska spółka akcyjna – zarys zagadnienia*, Rejent 2005, nr 7–8; A. Szajkowski, M. Tarska, *Prawo spółek handlowych*, Warszawa 2004; A. Tynel, J. Funk, W. Chwalej, *Międzynarodowe prawo handlowe*, red. M. Pazdan, Warszawa 2002; A. Szumański, *Nowelizacje Kodeksu spółek handlowych w okresie 2000 do 2012* (w:) *Kodeks spółek handlowych po dziesięciu latach*, red. J. Frąckowiak, Wrocław 2013; A.W. Wiśniewski, *Prawo o spółkach. Podręcznik praktyczny*, t. 1–3, Warszawa 1990–1993; A.W. Wiśniewski, *Stan obecny i perspektywy zmian polskiego prawa spółek*, St. Iur. 2000, t. 38.

Źródeł prawa handlowego można się już doszukiwać w starożytnych zwyczajach handlowych związanych z wymianą dóbr między różnymi plemionami i narodami. Dany zwyczaj z biegiem czasu stawał się normą i był uznawany za obowiązujący. W taki sposób jeszcze w starożytności wykształciły się m.in. umowa komisu, zamiany czy pośrednictwa. Pewne normy z zakresu prawa handlowego występowały u Fenicjan, Greków i Rzymian. Grecy stworzyli m.in. przepisy dotyczące bankowości

i prawa morskiego. Natomiast Rzymianie mieli wpływ na rozwój całego szeregu instytucji prawa handlowego. W średniowieczu nastąpił rozwój norm prawa zwyczajowego. W miastach średniowiecznych wykształciły się prawa stanu kupieckiego, które bardzo często wykraczały poza granice danego miasta. W literaturze podkreśla się, że owe lokalne normy wykazywały jednak w poszczególnych krajach daleko idące podobieństwo. W kolejnych wiekach powstawały wydawane do użytku sądów zbiory orzeczeń sądowych (np. pochodzące z XII w. *la charte d'Oleron* zawierające wyroki trybunału morskiego wyspy Oleron, zbiór ten zyskał popularność we Francji i w Anglii). Bardzo istotną rolę w utworzeniu całego szeregu instytucji prawa handlowego odegrały Włochy, które położyły podstawy pod dzisiejsze prawo wekslowe, czekowe, bankowe, ubezpieczeniowe, maklerskie oraz prawo spółek. Rozwój ustawodawstwa z zakresu prawa handlowego przypada dopiero na wiek XVII, kiedy to np. we Francji za panowania Ludwika XIV powstały szczegółowe uregulowania prawne. Dzięki wysiłkom Colberta oraz Jacques'a Savary w 1673 r. został wydany kodeks handlowy (*Ordonnance du commerce* znany także jako *Code Savary*), a następnie w 1681 r. wydany został *ordonans* o żegludze (*Ordonnance de la Marine*). Kolejna kodyfikacja prawa handlowego we Francji miała miejsce dopiero w 1807 r., kiedy to został wydany kodeks handlowy Napoleona, stanowiący uzupełnienie kodeksu cywilnego Napoleona. Francuski kodeks handlowy (tak jak kodeks cywilny – *Code civil*) został recypowany w Księstwie Warszawskim oraz w wielu państwach Europy i Ameryki Południowej. W Niemczech kodyfikacja prawa handlowego przypada na koniec XVIII w. W 1794 r. zostało wydane powszechne pruskie prawo ziemskie, które objęło także prawo handlowe, wekslowe i morskie. Powszechny niemiecki kodeks handlowy (*Allgemeine Deutsche Handelsgesetzbuch, ADHGB*) został uchwalony dopiero w 1861 r., a w 1871 r. został przyjęty przez wszystkie państwa wchodzące w skład Rzeszy Niemieckiej. Podstawą tego kodeksu był tzw. system mieszany – opierał się on na pojęciu kupca i przepisy prawa handlowego traktował jako przepisy stanu kupieckiego, jednocześnie jednak przyjmował istnienie pewnych czynności prawnych uznawanych za czynności handlowe niezależnie od tego, kto ich dokonywał. W 1892 r. wydana została ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, która wprowadziła tę nową formę prawną działalności. W 1897 r. uchwalony został nowy niemiecki kodeks handlowy (*Handelsgesetzbuch, HGB*), który wszedł w życie 1 stycznia 1900 r. Kodeks ten został oparty na systemie subiektywnym – był tym samym kodeksem dla zawodu kupieckiego.

W Polsce w chwili przywrócenia niepodległości istniało aż pięć różnych ustawodawstw handlowych. Na obszarze byłego Królestwa Kongresowego – kodeks handlowy Napoleona, a na pozostałym obszarze byłego zaboru rosyjskiego – stare rosyjskie prawo handlowe (*Swod Zakonow*), na obszarze byłego zaboru pruskiego – niemiecki kodeks handlowy (*HGB*), w byłym zaborze austriackim – prawo handlowe austriackie oparte na powszechnym niemieckim kodeksie handlowym (*Allgemeine Deutsche Handelsgesetzbuch, ADHGB*) wraz z późniejszymi zmianami, a na małym obszarze ziem odłączonych od Węgier – kodeks handlowy węgierski. Jeśli można

mówić o jakichś pozytywnych skutkach zaborów na ziemiach polskich w zakresie prawa, to II Rzeczpospolita zyskała znakomitych prawników komparatystów. Znajomość języków i ustawodawstw obcych przez prawników polskich widoczna była w publikacjach i toczących się dyskusjach naukowych. W uchwalanych w dwudziestoleciu międzywojennym ustawach starano się wykorzystywać doświadczenia obce. W 1928 r. wydane zostało rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. – Prawo o spółkach akcyjnych (Dz. U. Nr 39, poz. 383 z późn. zm.). W 1933 r. wydano rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. U. Nr 82, poz. 602). Wreszcie w 1934 r. rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.) wprowadzony został kodeks handlowy, który stanowił podstawę odrębnego prawa handlowego aż do 1964 r. i zawierał unormowania czterech typów spółek handlowych (jawnej, komandytowej, z ograniczoną odpowiedzialnością oraz akcyjnej) oraz czynności handlowych. Polski kodeks handlowy był pod względem zarówno formy, jak i treści wzorowany na kodeksie handlowym niemieckim (HGB), jednak zawierał także sporo rozwiązań oryginalnych. Dla obrotu gospodarczego istotne znaczenie miały również takie akty prawne, jak: rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 z późn. zm.), rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym (Dz. U. Nr 93, poz. 836 z późn. zm.), rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowym (Dz. U. Nr 100, poz. 926 z późn. zm.) i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie czekowym (Dz. U. Nr 100 poz. 927), które od 1 lipca 1936 r. zostały zastąpione ustawami z dnia 28 kwietnia 1936 r.: Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 z późn. zm.) oraz Prawo czekowe (Dz. U. Nr 37, poz. 283 z późn. zm.).

Obecnie stosunki prawne pomiędzy podmiotami obrotu gospodarczego nie są jednolicie regulowane we współczesnych systemach prawnych różnych krajów. W wielu krajach europejskich przyjęta jest koncepcja dualistycznej regulacji stosunków majątkowych: podlegają one prawu cywilnemu i handlowemu (np. we Francji, w Belgii i Niemczech). Jednakże w krajach o tradycji *common law* nie ma podziału na prawo cywilne i handlowe; podobnie dualizm ten odrzuciły Włochy i Szwajcaria, gdzie stosunki gospodarczo-prawne – zarówno profesjonalne, jak i nieprofesjonalne – poddane są jednolitej regulacji prawa cywilnego. W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, mimo istnienia jednolitego kodeksu handlowego, również nie ma wyodrębnionego prawa handlowego; w odniesieniu do stosunków między różnymi podmiotami obrotu stosuje się jednolite prawo kontraktów (*law of contracts*).

W ostatnich latach daje się zauważyć tendencję zmierzającą do zmniejszenia znaczenia normatywnego rozróżnienia prawa cywilnego i handlowego na rzecz rozwoju jednolitej regulacji obrotu gospodarczego. Trudne jest znalezienie precyzyjnych kry-

Podręcznik stanowi kompendium wiedzy z zakresu prawa handlowego i omawia wszystkie najważniejsze instytucje tej dziedziny prawa.

W książce przedstawiono m.in.:

- charakterystykę przedsiębiorców, w tym przede wszystkim spółek prawa handlowego,
- prawo umów gospodarczych (czynności handlowe),
- nowe regulacje dotyczące postępowania upadłościowego i prawa restrukturyzacyjnego,
- spółkę europejską, europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych oraz spółdzielnię europejską,
- prawo papierów wartościowych i rynku kapitałowego,
- podstawy ochrony prawnej konkurencji.

Publikacja, ze względu na zakres tematyczny oraz metodę prezentacji trudnej materii prawa handlowego, cieszyła się dotychczas dużym uznaniem czytelników. Czwarte, najnowsze wydanie podręcznika aktualizuje i uzupełnia jego poprzednią wersję.

Opracowanie przeznaczone jest głównie dla studentów prawa, administracji, a także studentów wydziałów ekonomicznych i zarządzania. Książka będzie również pomocna dla osób stosujących prawo handlowe w praktyce.

Redaktorami naukowymi podręcznika i jego współautorami są prof. dr hab. Józef Okolski i doc. dr Małgorzata Modrzejewska. Zespół autorów tworzą pracownicy naukowcy Katedry Prawa Handlowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego – doc. dr Jerzy Modrzejewski, dr hab. Marta Litwińska-Werner, dr Łukasz Gasiński i dr hab. Dominika Opalska oraz pracownicy naukowcy Katedry Prawa Cywilnego tego Wydziału – prof. dr hab. Marek Safjan i dr hab. Kamil Zaradkiewicz, a także osoby współpracujące z Wydziałem – dr Cezary Wiśniewski, dr Wiesław Opalski, dr Jacek Krauss.

9788326484438 W04P01

ISBN 978-83-264-8443-8

9 788326 484438

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

LEX Student
— Prawa